

BESLUT

2018-10-15

Dnr: 18/00803

SAKEN

Rapport, SVT1, 2018-03-07, kl. 19.30, inslag om Trafikverkets vägskötsel; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget handlade om Trafikverkets vägskötsel och i det så kallade löpet sades följande.

Och Trafikverket behöver spara. Nu tvingas privata föreningar och byalag ta över ansvaret för 2 000 mil väg.

Nyhetsuppläsaren sa sedan följande.

Trafikverket behöver spara pengar och vill göra sig av med tjugo procent av alla vägar i landet. Det innebär att privata föreningar och boende tvingas ta över skötsel och underhåll, något som möter kritik.

Därefter sa en reporter att Trafikverket, enligt en rapport från myndigheten, ville ta sin hand ifrån vägar motsvarande ett halvt varv runt jorden och överlåta dessa på privatpersoner och byalag. Samtidigt visades grafik och ihopklippta bilder där bland annat en rapport med titeln "Projektrapport – Översyn väghållaransvar, 2012-12-22" syntes. Därefter visades korta intervjuer med två representanter från ett byalag som var kritiska till rapporten.

En regionchef vid Trafikverket sa att myndigheten såg över frågan om lätt

vägnät hela tiden och att det egentligen inte var några konstigheter. En reporter sa sedan följande.

Några som kan tvingas ta över en väg är ett byalag utanför Söderköping. De har skaffat advokathjälp och han ser stora konsekvenser om Trafikverkets mål att överlåta vägen blir verklighet.

Därefter medverkade en advokat och en av representanterna för byalaget samt regionchefen. Representanten för byalaget och advokaten pratade om de möjliga rättsliga konsekvenserna av förslaget. Regionchefen från Trafikverket sa bland annat att Trafikverket skulle besiktiga vägen om den skulle överlåtas.

Inslaget avslutades med att en av representanterna för byalaget sa följande.

Det här är ett juridiskt ansvar som är oförsvarligt att tvinga på enskilda människor.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser att inslaget brast i förhållande till kravet på saklighet och kritiserar påståendet att Trafikverket behöver spara pengar och vill göra sig av med tjugo procent av alla vägar i landet.

Vad gäller den rapport som syntes i inslaget anför en anmälare att resonemanget kring vad det skulle innebära om gränsen för enskild vägghållare ändrades till 50 respektive 125 fordon inte är någon viljeyttring från Trafikverkets sida. Myndigheten förordar inte något av alternativen och båda kräver politiska beslut som inte genomförts.

En annan anmälare anser att Sveriges Television (SVT) inte har bemödat sig med att ta reda på vad rapporten faktiskt handlar om eller gett Trafikverket en chans att förklara. Den person från Trafikverket som intervjuades hade uppenbarligen inte fått chans att ta reda på vad intervjun handlade om och tvingades svara generellt. Detta framställdes sedan som Trafikverkets officiella svar.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

Rapporten som nämndes i inslaget berör hur ansvaret för vägarna bör fördelas mellan stat, kommun och enskilda vägghållare och konstaterar bland annat att ”en översyn av ansvarsfördelningen mellan olika vägghållare är nödvändig”. Enligt rapporten bör enskilda vägghållare ha ansvar för vägar på landsbygd som främst är till nytta för enskilda. I utredningen finns tre föreslagna steg för den framtida vägghållningen. I ett av dem föreslås en åtgärd där gränsen för vad som är en

statlig respektive enskild väg blir tydligare. I rapporten konstateras ”om gränsen sätts vid en trafik på mindre än 125 fordon per dygn skulle cirka 2 000 mil allmän väg kunna prövas för att bli enskild”. Utredningen konstaterar att om förslaget blir verklighet skulle kostnaden för Trafikverket och staten minska med cirka 280 miljoner kronor. I dag består det statliga allmänna vägnätet av 9 850 mil väg, enligt uppgifter på Trafikverkets hemsida. 2 000 mil är 20,3 procent av det allmänna vägnätet.

Avsikten med inslaget var att belysa ett förslag för väghållningen som kan bli verklighet i framtiden. Redaktionens tolkning var att det föreslagna steget kunde ses som Trafikverkets vision och inriktning för framtiden och att det var relevant att berätta om detta för tittarna. I inslaget berördes också hur indragningen av allmänna vägar redan i dag kunde påverka ett enskilt byalag som riskerade att behöva ta över driften av en allmän väg.

Redaktionen talade i samband med yttrandet med en presskommunikatör på Trafikverket. Han uppgav då att en framtida indragning av allmän drift av vägar kommer att omfatta länsvägar med upp emot 500 fordon per dygn. Det skulle innebära att ännu fler vägar än det som nämndes i inslaget, närmare 5 000 mil allmän väg, kan komma att kunna prövas för att bli enskild väg.

När framtida indragningar har aktualiserats i debatten har Trafikverket framhållit att det inte finns några beslut om en forcerad indragning, utan att det sker från fall till fall. Samtidigt visar research som redaktionen gjort att 100 vägar med färre än 125 fordon per dygn har dragits in under åren 2010 till 2017. Fram till mitten av juni 2018 var 46 vägar aktuella för indragning. Då är inte vägar som dras in i samband med större vägprojekt inräknade, till exempel de fem vägar som är föreslagna för indragning i samband med det så kallade E22-projektet. Redaktionens bedömning mot bakgrund av antalet indragna vägar är att Trafikverket rör sig mot det tredje förslaget som berördes i utredningen, som därmed var relevant att informera publiken om. Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har senare kritiserat Trafikverket för att kostnader när allmän väg dras in vältras över på kommuner och enskilda fastighetsägare.

Den person från Trafikverket som intervjuades i inslaget var Trafikverkets regionchef. Han var den som i samband med möten där bland annat byalaget deltagit framhölls som den sakkunnige angående indragningar. Enligt redaktionens bedömning var han väl lämpad att svara på frågor om indragningarna. Han hade heller inga invändningar mot frågorna under intervjun.

När påannonseringen till inslaget formulerades förenklades utredningens mål att rationalisera och effektivisera kostnader. Redaktionens beklagar om den formuleringen blev något för tillspetsad.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

I det så kallade löpet och inslaget i övrigt framstod det som att Trafikverket beslutat att ansvaret för 2 000 mil väg ska överlåtas till privata aktörer. Det framkom inte med tillräcklig tydlighet att SVT endast redovisade ett förslag ur Trafikverkets rapport. Inslaget blev därmed så missvisande att det strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Kristina Åberg efter föredragning av Jenny Grass.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Jenny Grass

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.